

Capitolul 1

Modul de elaborare, punerea în practică a criteriilor de notare și concluziile experimentării

1.1. Argumente

- Generalizarea din acest an școlar a învățământului obligatoriu de zece ani impune o regândire a trecerii elevilor din clasa a VIII-a în clasa a IX-a. Această trecere trebuie să se bazeze pe o pondere mai mare a rezultatelor elevilor obținute la clasă și demonstrate în cadrul evaluărilor curente. De aceea, față de anii precedenți, ministerul a decis ca media de admitere în clasa a IX-a să fie formată în proporții egale, respectiv 50%, din evaluarea curentă și din testele naționale.
- În această perspectivă, există o nevoie majoră ca, pe de o parte să crească obiectivitatea în notarea la clasă, iar pe de altă parte să fie asigurată comparabilitatea notelor acordate elevilor din școli diferite.
- Prin OM nr. 3980 / 19.05.2003, ministerul a decis elaborarea standardelor de evaluare și a unei metodologii de evaluare curentă bazată pe criterii de notare.

1.2. Obiective

- Validarea experimentală a criteriilor de notare elaborate pentru fiecare lecție / capitol la disciplinele clasei a VIII-a, pe toată scala de notare de la 5 la 10.
- Formarea cadrelor didactice în vederea aplicării sistemului de notare începând cu anul școlar 2004/2005.

1.3. Activități

Experimentarea criteriilor de notare a cuprins **două faze**:

- pilotarea criteriilor de notare pe un eșantion de aproximativ 2000 de elevi, în perioada 2 – 15 decembrie 2003;
- experimentarea propriu-zisă la nivel național, în perioada februarie-mai 2004.

1.4. Pilotarea (2 – 15 decembrie 2003)

- A presupus aplicarea de teste scrise și orale, elaborate de către SNEE, la toate disciplinele, în 13 județe și în municipiul București.
- Eșantionul de aproximativ 2000 de elevi a fost ales în raport cu trei criterii:
 - reprezentarea județelor din toate regiunile mari ale țării;
 - cuprinderea elevilor atât din mediul urban, cât și din cel rural;
 - cuprinderea elevilor cu performanțe școlare diferite.
- A urmărit obținerea informațiilor necesare, de la elevi și profesori, pentru o eventuală revizuire a criteriilor de notare în vederea trecerii la experimentarea propriu-zisă.

1.5. Experimentarea (februarie-mai 2004)

- Un număr semnificativ de școli (aproximativ 1200) și peste 8000 de cadre didactice au participat în faza experimentală.
- Obiectivul urmărit a fost acela al pregătirii condițiilor în vederea generalizării criteriilor la întregul sistem de învățământ, începând cu anul școlar 2004/2005.

1.6. Descrierea experimentului

Sistemul elaborat de către MEdC a vizat elaborarea de criterii de notare pentru evaluarea la clasă a elevilor clasei a VIII-a. Scopul proiectului este acela ca în următorii 3-4 ani să se treacă din clasa a VIII-a în clasa a IX-a **numai pe baza mediei gimnaziale**, după ce, firește, vor fi elaborate progresiv criteriile de notare și pentru clasele V-VII.

În perspectiva generalizării, sistemul a fost supus procesului de experimentare. Prima etapă, cea a pilotării, s-a desfășurat în perioada 2-15 decembrie 2003, prin aplicarea de teste scrise și orale, elaborate de către SNEE, la toate disciplinele, în 13 județe și în municipiul București. Etapa experimentală propriu-zisă s-a derulat în perioada februarie-mai 2004, prin aplicarea, de către cadrele didactice din unitățile implicate, a criteriilor specifice disciplinei predate. Etapa experimentală s-a finalizat printr-o evaluare, pe bază de chestionar, a opiniilor cadrelor didactice privind utilitatea, flexibilitatea și obiectivitatea sistemului de criterii propus. La nivel local, monitorizarea acțiunii a fost realizată de către inspectoratele școlare județene, acestora revenindu-le și sarcina centralizării opiniilor cadrelor didactice la nivelul fiecărui județ.

La finalul anului școlar 2003-2004 au fost primite rezultatele experimentării realizate în unități școlare din 38 județe și din municipiul București.

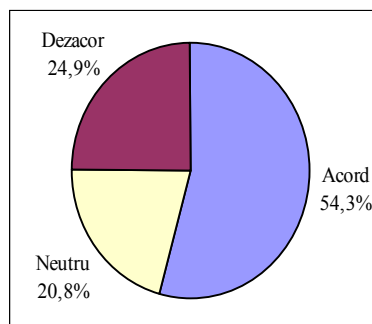
1.7. Rezultatele evaluării pe bază de chestionar

Școlile, respectiv profesorii participanți la experiment au răspuns la 5 întrebări importante privind elaborarea și utilizarea criteriilor de notare.

O sinteză a răspunsurilor la aceste întrebări, grafică și descriptivă, este prezentată mai jos. Răspunsurile trebuie interpretate și prin prisma **utilizării pentru prima dată** a criteriilor de notare de către profesori la clasă.

a) **Criteriile de notare și instrumentele de evaluare aferente sunt explicite în privința modului de aplicare în practică.**

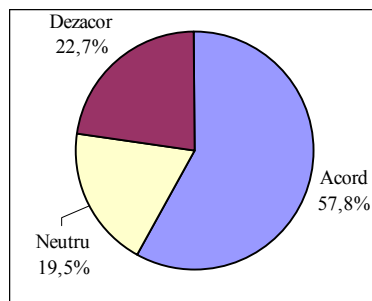
*Structura eșantionului de profesori,
în funcție de opiniile exprimate*

În ceea ce privește claritatea formulărilor în vederea aplicării în practică, sistemul de criterii propus întrunește peste jumătate dintre opiniile favorabile, respectiv 54,3%.

b) **Criteriile de notare ajută profesorul în desfășurarea activității curente de predare-învățare-evaluare la clasă**

*Structura eșantionului de profesori,
în funcție de opiniile exprimate*

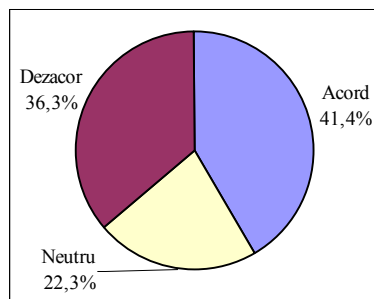
Ca sistem de evaluare, un procent semnificativ de profesori (57,8%) au apreciat criteriile ca venind în ajutorul activității desfășurate la clasă.

Aproape toate cadrele didactice subliniază necesitatea unui stagi de formare și elaborarea unui ghid metodologic adecvat, destinate atât profesorilor, cât și inspectorilor și profesorilor metodiști.

În sprijinul utilizării sistemului de evaluare propus vin și aprecierile referitoare la motivarea suplimentară a elevilor și la stimularea interesului pentru studiu în cazul unui număr extins de discipline.

c) Criteriile de notare sunt ușor de aplicat în practică

Structura eșantionului de profesori, în funcție de opiniile exprimate

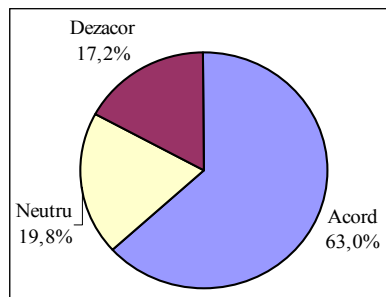

Acest criteriu întrunește procentul cel mai mic al opiniilor favorabil exprimate, deși cele 41,4% de procente sunt semnificative în contextul observațiilor privind aplicabilitatea practică.

Aproape o treime dintre cadrele didactice au caracterizat unele dintre criterii ca fiind mai dificil de aplicat și propun simplificarea lor. Ceea ce a fost deja realizat de către MEC.

d) Am nevoie de un scurt stagiul de formare în privința aplicării criteriilor de notare și/sau a elaborării instrumentelor de evaluare

Structura eșantionului de profesori, în funcție de opiniile exprimate

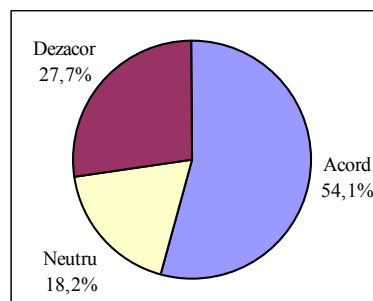

Necesitatea stagiului de formare a întrunit cele mai multe opinii favorabile, fiind semnalată de către două treimi dintre respondenți.

Deseori, necesitatea formării prealabile a cadrelor didactice a fost însoțită și de propuneri de elaborare a unor modele de teste însoțite de bareme de corectare în conformitate cu criteriile propuse.

e) Criteriile de notare sunt eficiente în vederea utilizării exclusive a rezultatelor evaluării curente pentru trecerea în ciclul următor de învățământ

Structura eșantionului de profesori, în funcție de opiniile exprimate

La nivelul întregului eșantion, se apreciază că peste jumătate dintre cadrele didactice (54,1%) apreciază favorabil utilizarea sistemului propus pentru accesul la nivelul superior de învățământ. Totuși, o parte semnificativă a respondenților apreciază că, înainte ca media gimnazială să constituie unicul criteriu de admitere în clasa a IX-a, să mai existe o perioadă de tranziție, asemănătoare cu situația din anul 2004, până când criteriile de notare vor fi utilizate corect și eficient de către toate cadrele didactice.

1.8. Concluzii

Așa cum am precizat, în perioada februarie–mai 2004 a avut loc cea de-a doua fază a experimentării criteriilor de notare la nivel național. În acest scop, criteriile au fost făcute publice, atât prin afișarea pe internet, cât și prin distribuirea gratuită a 3000 de exemplare

din broșura *“Criterii de notare pentru clasa a VIII-a”* tuturor inspectoratelor școlare județene și unui număr de aproximativ 1200 de școli. Acestea au organizat apoi, la nivelul fiecărui județ, experimentarea propriu-zisă în școli și centralizarea datelor și a opiniilor cadrelor didactice participante.

După această etapă, se poate considera că obiectivul principal urmărit – **acela de a pregăti condițiile în vederea generalizării în viitor a criteriilor la întregul sistem de învățământ obligatoriu** – a fost realizat într-o măsură foarte bună: **39 de inspectorate școlare** au răspuns solicitării, raportând aplicarea criteriilor în școli din mediul rural și din mediul urban și au oferit informații rezultate în urma aplicării chestionarului de opinie destinat cadrelor didactice implicate.

În urma sintetizării informațiilor primite, precum și a comentariilor și observațiilor participanților, pot fi concluzionate următoarele:

- Sistemul acordării notelor pe baza criteriilor are multe avantaje, printre care și faptul că astfel, și în gimnaziu, performanța elevilor va fi apreciată pe baza descrierii acesteia, la fel ca în învățământul primar (unde acordarea calificativelor se face pe baza descriptorilor de performanță), trecerea de la clasa a IV-a la clasa a V-a făcându-se astfel într-un mod mai direct, mai transparent și mai accesibil înțelegerii elevilor;
- Faptul că experimentarea criteriilor de notare s-a desfășurat cu succes în **peste 1200 de școli** cu participarea a **peste 8000 de profesori** demonstrează nu numai interesul generat de introducerea criteriilor de notare, cât și faptul că utilizarea acestora în practica școlară curentă se impune ca un răspuns direct la nevoia de a fundamenta aprecierea profesorului pe respectarea principiilor de transparență și obiectivitate în notare;
- Majoritatea participanților apreciază favorabil utilizarea sistemului propus pentru accesul la nivelul superior de învățământ (54,1% dintre respondenți), considerând drept optimă introducerea sistemului **începând chiar cu clasa a V-a**, fapt care ar prezenta o serie de avantaje: familiarizarea mai bună cu sistemul, atât a elevilor, cât și a profesorilor, prin aplicare și optimizare de la an la an; **construirea în timp a raportului optim dintre evaluarea internă și evaluarea externă și consolidarea încrederii în evaluarea internă a tuturor participanților la procesul educațional**;
- De asemenea, aproximativ 58% dintre profesori au formulat opinii favorabile în ceea ce privește sprijinul pe care criteriile de notare îl oferă în desfășurarea în condiții optime a activității curente de predare-învățare-evaluare;
- Elaborarea criteriilor de notare pentru celelalte clase de gimnaziu ar trebui să fie însoțite de popularizarea acestora atât la nivelul profesorilor, al elevilor, cât și în rândul părinților, pentru care aceste criterii trebuie să reprezinte un garant al aprecierii corecte, obiective, transparente, a performanțelor copiilor lor, precum și o modalitate de comunicare cu profesorii și cu școala în general;
- Un procent semnificativ de 63% dintre cadrele didactice care au participat la experiment apreciază faptul că aplicarea criteriilor de notare la nivelul întregului sistem de învățământ obligatoriu poate fi realizată mai eficient prin **punerea în practică a unor stagii de formare specifică a cadrelor didactice în acest scop**. Aplicarea corectă a sistemului depinde în bună măsură de înțelegerea mecanismului de apreciere a nivelurilor de performanță, de practicarea sistemului și de discutarea / dezbaterrea rezultatelor în grupuri de specialiști pe discipline de studiu, la consfătuiri, în comisii metodice, în cercuri pedagogice etc.;
- Această responsabilizare privind aplicarea și generalizarea sistemului de acordare a notelor pe baza criteriilor unitare va debuta prin formarea personalului didactic, începând cu inspectorii de specialitate, continuând cu metodiștii inspectoratelor școlare

și ai CCD-urilor (la nivelul central) și se poate generaliza prin formarea tuturor cadrelor didactice din sistem (la nivelul local), pe tot parcursul anului școlar următor;

- De asemenea, 2/3 dintre respondenții la chestionar consideră că, în același timp cu realizarea stagiilor de formare a cadrelor didactice, este necesară și realizarea și distribuirea în sistemul învățământului obligatoriu **a unui ghid metodologic privind aplicarea criteriilor de notare, pe discipline și pe clase**, precum și **modele de teste**, care să faciliteze aplicarea criteriilor de notare;
- Creșterea obiectivității, a transparenței și a responsabilității în evaluarea elevilor sunt efectele urmărite prin introducerea criteriilor de notare. Aceste efecte contribuie în mod determinant la creșterea calității procesului de evaluare și, implicit, a procesului educațional ca act complex de predare – învățare – evaluare, care dobândește astfel o dimensiune ușor de comunicat tuturor celor implicați.